

ECB SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2010. gada 19. februārim, ECB speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums pakāpeniski palielināsies (no 0.4–1.2% 2010. gadā līdz 0.5–2.5% 2011. gadā), atspoguļojot atveseļošanās perspektīvas visā pasaulē. Prognozēts, ka inflācija iespēju aplēšu periodā, atveseļošanās tempam kļūstot straujākam, nedaudz pieaugs (no 0.8–1.6% 2010. gadā līdz 0.9–2.1% 2011. gadā).

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm, valūtu kursiem, preču cenām un fiskālo politiku

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan enerģijas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2010. gada 12. februārī.² Pieņēmums par īstermiņa procentu likmēm ir tīri tehniska rakstura. Īstermiņa procentu likmes nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas iegūstot, pamatojoties uz biržā tirgto nākotnes līgumu procentu likmēm. Saskaņā ar šo metodi īstermiņa procentu likmju kopējais vidējais rādītājs 2010. gadā būs 0.9% un 2011. gadā – 1.7%. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka 2010. gadā vidējais līmenis būs 4.0% un 2011. gadā – 4.5%. Pamataplēsē ņemta vērā nesena finansēšanas nosacījumu tālāka uzlabošanās un ietverts pieņēmums, ka banku aizdevumu procentu likmju starpības ar minētajām procentu likmēm iespēju aplēšu periodā stabilizēsies vai nedaudz samazināsies. Līdzīgi tiek pieņemts, ka kredītu piedāvājuma nosacījumi iespēju aplēšu periodā pakāpeniski tiks atviegloti. Runājot par preču cenām, pamatojoties uz tendenci biržā tirgto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas termiņā, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2010. gadā būs 75.1 ASV dolārs par barelu un 2011. gadā – 79.8 ASV dolāri par barelu. Aplēsts, ka neenerģijas preču cenas ASV dolāros 2010. gadā palielināsies par 18.4% un 2011. gadā – vēl par 2.7%.

Pieņēmumi par divpusējiem valūtas kursiem iespēju aplēšu periodā nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru visā iespēju aplēšu periodā ir 1.38 un euro efektīvais kurss 2010. gadā vidēji samazināsies par 2.6% un 2011. gadā – vēl par 0.2%.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem, kas bija pieejami 2010. gada 12. februārī. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus, domājams, apstiprinās likumdošanas procesā.

Pieņēmumi attiecībā uz starptautisko vidi

Kopš pagrieziena punkta aptuveni 2009. gada vidū bijušas vērojamas spēcīgākas pasaules tautsaimniecības perspektīvas uzlabošanās pazīmes. Paredzams, ka tuvākajā laikā atveseļošanās joprojām

1 ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses papildina Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, ko divas reizes gadā kopīgi sagatavo ECB un euro zonas nacionālo centrālo banku eksperti. Izmantotās metodes atbilst Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēsēs izmantotajām metodēm, kas aprakstītas dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* ("Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu sagatavošanas rokasgrāmata"; ECB, 2001. gada jūnijs), kurš pieejams ECB interneta lapā. Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Tos veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, izskaidrota dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas arī pieejams ECB interneta lapā.

2 Naftas un pārtikas cenu pieņēmumi balstīti uz biržā tirgto nākotnes līgumu cenām līdz aplēšu perioda beigām. Tiek pieņemts, ka pārējo preču cenas līdz 2010. gada pēdējam ceturksnim atbildīs biržā tirgto nākotnes līgumu cenām un pēc tam attīstīsies atbilstoši pasaules ekonomiskajai aktivitātei.

visvairāk noteiks stimulējošo monetāro un fiskālo pasākumu ietekme, tirdzniecības normalizēšanās un krājumu cikls. Lai gan daži no šiem faktoriem ir pārejoši, gaidāms, ka pakāpeniska finansēšanas nosacījumu uzlabošanās nodrošinās ilgstošāku atbalstu paredzamajai turpmākajai globālajai atlabšanai. Kopumā gaidāms, ka pasaules tautsaimniecības izaugsme visā iespēju aplēšu periodā joprojām būs lēnāka par agrākajām tendencēm, jo īpaši lēna atveseļošanās ir attīstītajās valstīs, atspoguļojot nepieciešamību pēc krīzes veikt bilanču korekcijas. Pieņemts, ka pasaules reālais IKP ārpus euro zonas esošajās valstīs 2010. gadā pieaugs par 4.2% un 2011. gadā – par 4.0%. Prognozēts, ka pieaugums euro zonas eksporta tirgos 2010. gadā palielināsies līdz 6.9% un 2011. gadā – līdz 5.4%, atspoguļojot pasaules tirdzniecības būtisko atveseļošanos. Straujāks pieauguma temps gada izteiksmē 2010. gadā saistīts ar būtisku pārnemumu no 2009. gada statistisko korekciju rezultātā un slēpj faktu, ka faktiski paredzamais pasaules tautsaimniecības ceturkšņa pieaugums 2011. gadā būs straujāks nekā 2010. gadā.

Reālā IKP pieauguma iespēju aplēses

Pēc dziļas recesijas 2009. gada pēdējā ceturksnī euro zonā otro ceturksni pēc kārtas bija vērojams pozitīvs reālā IKP pieaugums. Pieejamie pierādījumi liecina, ka šo atveseļošanos pēc pasaules tirdzniecības uzlabošanās noteica eksports. Turklāt atveseļošanos veicināja arī pārejoši faktori, piemēram, stimulējošo fiskālo pasākumu paketes un krājumu cikls. Tā kā šo faktoru ietekme laika gaitā zūd, gaidāms, ka IKP pieaugums 2010. gadā būs mērens, lai gan paredzams, ka eksports un lēnā iekšzemes pieprasījuma uzlabošanās pakāpeniski veicinās aktivitāti, atspoguļojot monetārās politikas pasākumu un būtisku finanšu sistēmas darbības atjaunošanas centienu ietekmi, kas izpaužas ar laika nobīdi. Gaidāms, ka 2011. gadā atveseļošanās konsolidēsies. Paredzams, ka izaugsme būs vājāka nekā pirms recesijas, jo dažādos sektoros būs nepieciešams veikt bilanču uzlabošanu, patēriņu mazinās sliktās darba tirgus perspektīvas un piesardzības uzkrājumu līmenis saglabāsies augsts. Turklāt gaidāms, ka privātos ieguldījumus, kuru pieauguma temps aplēšu periodā gan būs straujāks, kavēs augstais neizmantoto jaudu līmenis un zemā pieprasījuma perspektīva. Kopumā tiek lēsts, ka reālais IKP pēc 2009. gadā vērojamā krituma gada izteiksmē (par 4.0%), 2010. gadā pieaugs par 0.4–1.2% un 2011. gadā – par 0.5–2.5%. Tomēr, tā kā prognozēts, ka arī gada potenciālā pieauguma aplēses būs zemākas nekā pirms recesijas, paredzams, ka ražošanas apjoma starpība aplēšu perioda laikā sašaurināsies.

A tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2009	2010	2011
SPCI	0.3	0.8 – 1.6	0.9 – 2.1
Reālais IKP	-4.0	0.4 – 1.2	0.5 – 2.5
Privātais patēriņš	-1.0	-0.3 – 0.5	0.2 – 2.0
Valdības patēriņš	2.5	0.1 – 1.1	0.2 – 1.6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-10.8	-3.1 – -0.5	-1.1 – 2.9
Eksports (preces un pakalpojumi)	-13.0	3.2 – 7.6	1.4 – 7.8
Imports (preces un pakalpojumi)	-11.6	1.9 – 5.7	0.7 – 6.5

1) Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Importa un eksporta iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) Dati attiecas uz visām 16 euro zonas valstīm.

Cenu un izmaksu iespēju aplēses

Pēc zemākā līmeņa (-0.4%) sasniegšanas 2009. gada 3. ceturksnī SPCI gada inflācija 2009. gada 4. ceturksnī kļuva pozitīva. Šīs tendences pamatā galvenokārt bija spēcīgi bāzes efekti, ko izraisīja agrākais preču cenu kritums. Gaidāms, ka pēc kāpuma 2010. gada janvārī (līdz 1.0%) inflācija nākamajos

mēnešos saglabāsies tuvu šim līmenim. Paredzams, ka pēc tam inflācija pamazām palielināsies, atspoguļojot gaidāmo pakāpenisko aktivitātes uzlabošanos, apstākļos, kad potenciālais ražošanas apjoma pieaugums saglabāsies mērens. Prognozēts, ka gada inflācijas vidējais pieaugums 2010. gadā būs 0.8–1.6% un 2011. gadā – 0.9–2.1%. Gaidāms, ka atlīdzības vienam nodarbinātajam kāpums joprojām būs neliels. Tā pieaugumu kavēs joprojām nelabvēlīgie apstākļi darba tirgū. Paredzams, ka nodarbinātības līmenis vēl kādu laiku turpinās pazemināties, un gaidāms, ka darba ražīguma kāpums, ko tas izraisīs, veicinās būtisku vienības darbaspēka izmaksu kāpuma samazināšanos salīdzinājumā ar 2009. gada augstajiem rādītājiem. Prognozēts, ka tas savukārt ļaus mēreni augt peļņas maržām un daļēji kompensēt 2009. gadā ciestos zaudējumus. Gaidāms, ka 2010. gadā SPCI (izņemot enerģiju) gada pārmaiņu temps, atspoguļojot kopējā pieprasījuma samazināšanos, joprojām būs lēns pirms nelielas uzlabošanās 2011. gadā.

Salīdzinājums ar 2009. gada decembra iespēju aplēsēm

Salīdzinājumā ar 2009. gada decembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm 2010. gada reālā IKP pieauguma aplēses ir iepriekšējo diapazonu robežās. 2011. gada diapazoni nedaudz koriģēti uz augšu, īpaši atspoguļojot spēcīgāko aktivitāti visā pasaulē, kas, kā gaidāms, paaugstinās euro zonas eksportu un veicinās ieguldījumus.

Attiecībā uz SPCI inflāciju 2010. gada diapazoni pavisam nedaudz koriģēti uz leju sakarā ar 2009. gada decembra rādītāju korekciju, bet 2011. gada diapazoni nedaudz paaugstināti atbilstoši aktivitātes perspektīvas uzlabojumam.

B tabula. Salīdzinājums ar 2009. gada decembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2009	2010	2011
Reālais IKP – 2009. gada decembris	–4.1 – –3.9	0.1 – 1.5	0.2 – 2.2
Reālais IKP – 2010. gada marts	–4.0	0.4 – 1.2	0.5 – 2.5
SPCI – 2009. gada decembris	0.3 – 0.3	0.9 – 1.7	0.8 – 2.0
SPCI – 2010. gada marts	0.3	0.8 – 1.6	0.9 – 2.1

Salīdzinājums ar citu institūciju prognozēm

Pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar ECB speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās nav sagatavotas vienā laikā. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas un citu preču cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes. Visbeidzot, dažādās prognozēs izmantotas atšķirīgas metodes datu koriģēšanai atbilstoši darbadienu skaitam (sk. tabulu).

Saskaņā ar pašlaik pieejamām citu organizāciju un institūciju prognozēm paredzams, ka euro zonas reālais IKP 2010. gadā būs 0.7–1.3% un 2011. gadā – 1.5–1.7%. Attiecībā uz inflāciju pieejamās prognozes paredz, ka vidējā SPCI gada inflācija 2010. gadā būs 0.8–1.3% un 2011. gadā – 0.7–1.5%. Tādējādi gan attiecībā uz IKP, gan SPCI inflāciju citu institūciju prognozes pamatā iekļaujas ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonos.

C tabula. Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums		SPCI inflācija	
		2010	2011	2010	2011
OECD	2009. gada novembris	0.9	1.7	0.9	0.7
SVF	2010. gada janvāris	1.0	1.6	0.8	0.8
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2010. gada februāris	1.3	1.5	1.2	1.5
Profesionālo prognozētāju apsekojums	2010. gada februāris	1.2	1.6	1.3	1.5
Eiropas Komisija	2010. gada februāris	0.7	1.5	1.1	1.5
ECB speciālistu iespēju aplēses	2010. gada marts	0.4 – 1.2	0.5 – 2.5	0.8 – 1.6	0.9 – 2.1

Avoti: Eiropas Komisijas pagaidu prognoze, 2010. gada februāris (2010. gada rādītājiem) un Eiropas ekonomiskās prognozes – 2009. gada rudens (2011. gada rādītājiem); SVF *World Economic Outlook*, 2009. gada oktobris (inflācijai) un *World Economic Outlook Update*, 2010. gada janvāris (IKP pieaugumam); OECD *Economic Outlook*, 2009. gada novembris; *Consensus Economics* prognozes un ECB profesionālo prognozētāju apsekojums.

Piezīme. Gan ECB speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2010

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
 Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
 Tālrunis: +49 69 1344 0
 Fakss: +49 69 1344 6000
 Interneta lapa: <http://www.ecb.europa.eu>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.